

EDUCAȚIE ȘI FORMARE PROFESIONALĂ

În conformitate cu principiul subsidiarității, politicile de educație și de formare profesională, ca atare, sunt stabilite de către fiecare stat membru al Uniunii Europene (UE). În consecință, UE are un rol de sprijin. Cu toate acestea, există un număr de provocări comune tuturor statelor membre - cum ar fi societățile în curs de îmbătrânire, deficitul de competențe al forței de muncă, concurența la nivel global și educația preșcolară - astfel încât este nevoie de reacții comune și ca țările să conlucreze și să învețe unele de la altele^[1].

TEMEIUL JURIDIC

Deși formarea profesională a fost identificată ca domeniu de acțiune comunitară în Tratatul de la Roma din 1957, educația a fost oficial recunoscută ca fiind de competența UE în Tratatul de la Maastricht în 1992. În conformitate cu tratatul, „comunitatea contribuie la dezvoltarea unei educații de calitate prin încurajarea cooperării dintre statele membre și, în cazul în care este necesar, prin sprijinirea și completarea acțiunii lor, respectând pe deplin responsabilitatea statelor membre față de conținutul învățământului și organizarea sistemului educativ, precum și diversitatea lor culturală și lingvistică”.

Tratatul de la Lisabona nu a schimbat dispozițiile privind rolul instituțiilor UE în educație și formare profesională (titlul XII articolele 165 și 166). În plus, acesta conține o dispoziție care poate fi descrisă ca o „clauză socială” orizontală. Articolul 9 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE) prevede: „În definirea și punerea în aplicare a politicilor și acțiunilor sale, Uniunea ține seama de cerințele privind promovarea unui nivel ridicat [...] de educație [și] de formare profesională”.

De asemenea, Carta drepturilor fundamentale a UE, care are aceeași valoare juridică ca tratatele (articolul 6 din Tratatul privind Uniunea Europeană), prevede că „orice persoană are dreptul la educație, precum și la accesul la formare profesională și formare continuă” (articolul 14), precum și că „orice persoană are dreptul la muncă și dreptul de a exercita o ocupație aleasă sau acceptată în mod liber” (articolul 15).

OBIECTIVE

În politicile și acțiunile sale, Uniunea trebuie să țină seama de cerințele privind promovarea unui nivel ridicat de educație și de formare profesională. Astfel, obiectivele strategice pe termen lung ale UE în domeniul educației și formării profesionale,

[1] Pentru informații suplimentare, consultați fișa informativă [3.6.4](#) privind învățământul superior.

astfel cum au fost stabilite de Consiliu în 2009, sunt: (1) realizarea în practică a învățării pe tot parcursul vieții și a mobilității; (2) îmbunătățirea calității și a eficienței educației și formării; (3) promovarea echității, a coeziunii sociale și a cetățeniei active; (4) consolidarea creativității și inovației, inclusiv a antreprenoriatului, la toate nivelurile de educație și de formare profesională.

REALIZĂRI

A. „Europa 2020” și „Educație și formare profesională 2020”

Politicile din domeniul educației și formării profesionale au fost în mod special stimulate odată cu adoptarea [strategiei Europa 2020](#). Deși statele membre au principala responsabilitate pentru sistemele de educație și de formare, UE joacă un rol esențial în sprijinirea și completarea eforturilor de a le îmbunătăți și a le moderniza. În cadrul strategiei Europa 2020, statelor membre li se oferă îndrumare specifică în legătură cu reformele prioritare în fiecare an sub forma unor recomandări specifice.

În domeniul educației și formării profesionale, [cadru strategic „Educație și Formare 2020”](#) (ET 2020) prezintă în linii mari instrumentele și procedurile pentru cooperarea la nivelul UE. În cadrul ET 2020, au fost stabilite următoarele etaloane la nivelul UE pentru 2020: (1) cel puțin 95 % din copiii cu vârste cuprinse între patru ani și vârsta obligatorie pentru începerea educației primare ar trebui să participe la educația preșcolară; (2) nu ar trebui să existe un procent mai mare de 15 % de persoane de 15 ani- care să dețină abilități insuficiente în domeniul lecturii, matematicii și științelor;- (3) procentul de persoane care abandonează timpuriu educația și formarea profesională ar trebui să fie mai mic de 10 %; (4) cel puțin 40 % dintre persoanele cu vârste între 30 și 34 de ani- trebuie să fi absolvit o formă de educație terțiară;- (5) cel puțin 15 % dintre adulți (grupa de vârstă 25-64) ar trebui să participe la programe de învățare pe tot parcursul vieții; (6) cel puțin 20 % dintre absolvenții cu studii superioare și 6 % dintre persoanele cu vârsta între 18 și 34 de ani cu studii profesionale- trebuie să fi petrecut o perioadă la studiu sau formare în străinătate;- (7) proporția absolvenților cu studii medii sau superioare cu vârsta între 20 și 34 de ani- care au terminat studiile în urmă cu 1-3 ani și au un loc de muncă să fie de cel puțin 82 %.-

Pentru a pune în aplicare politicile UE în domeniile învățământului profesional și formării profesionale, Comisia își desfășoară activitatea prin intermediul Centrului European pentru Dezvoltarea Formării Profesionale (CEDEFOP), care este una dintre agențiile descentralizate ale UE.

B. O nouă agendă pentru competențe în Europa

În 2016, Comisia a publicat Comunicarea privind „O nouă agendă pentru competențe în Europa” ([COM\(2016\)0381](#)), în care aceasta propune 10 acțiuni pentru ca persoanele să asimileze competențele necesare pe piața forței de muncă și să valorifice mai bine competențele de care dispun deja, în scopul de a le ajuta să găsească locuri de muncă de calitate:

- o Garanție de competențe pentru a-i ajuta pe adulții slab calificați să dobândească un nivel minim de alfabetizare, competențe numerice și competențe digitale;
- o revizuire a Cadrului european al calificărilor;

- „Coaliția pentru competențe și locuri de muncă în sectorul digital”, cu scopul de a sprijini cooperarea între părțile interesate din domeniile educației, ocupării forței de muncă și industriei;
- „Planul de cooperare sectorială în materie de competențe” în vederea îmbunătățirii informațiilor referitoare la competențe;
- un „Instrument de stabilire a profilului de competențe al resortisanților din țările terțe”- pentru a sprijini identificarea timpurie și stabilirea profilului competențelor și calificărilor migrantilor;
- sprijinirea învățământului profesional și a formării profesionale, în special prin organizarea de evenimente și activități în cadrul Săptămânii europene a competențelor profesionale;
- o revizuire a Recomandării privind competențele-cheie pentru a ajuta mai multe persoane să dobândească o serie de competențe necesare pentru a lucra și a trăi în secolul 21;
- o revizuire a cadrului Europass, care oferă oamenilor instrumente mai bune și mai ușor de utilizat pentru a-și prezenta competențele;
- o propunere de recomandare privind monitorizarea parcursului profesional al absolvenților cu scopul de a îmbunătăți înțelegerea performanțelor absolvenților după experiențele legate de educație și de formare;
- analiza și schimbul de bune practici pentru gestionarea circulației între țări a persoanelor cu un nivel ridicat de competențe și calificări („fluxul creierelor”).

C. Educația preșcolară

În urma adoptării [Pilonului european al drepturilor sociale](#), care subliniază faptul că „copiii au dreptul la servicii de educație și de îngrijire a copiilor preșcolari de calitate și accesibile din punct de vedere financiar”, chestiunea educației preșcolare a devenit și mai importantă. În mai 2018, Comisia a aprobat o propunere de recomandare a Consiliului privind sisteme de înaltă calitate de educație și îngrijire a copiilor preșcolari (COM(2018)0271). Această propunere se bazează pe activitățile anterioare din acest domeniu, în special pe [principiile cheie ale unui cadru de calitate pentru educația și îngrijirea copiilor preșcolari](#), prezentat de un grup de lucru format din experți naționali în 2014.

D. Spațiul european al educației

În mai 2018, în urma summitului de la Göteborg, Comisia a publicat o comunicare intitulată „Construirea unei Europe mai puternice: rolul politicilor în domeniul tineretului, educației și culturii” (COM(2018)0268). Ea prezintă viziunea asupra construirii unui „Spațiu european al educației”, care include, printre altele, o propunere de recomandare a Consiliului privind promovarea recunoașterii reciproce automate a diplomelor de învățământ superior și a celor de absolvire a învățământului secundar superior, precum și a rezultatelor perioadelor de învățare petrecute în străinătate (COM(2018)0270).

E. „Erasmus”

[Erasmus+](#) este programul UE în domeniile educației, formării, tineretului și sportului pentru perioada 2014-2020. Este construit pe baza inițiativelor mai vechi ale Uniunii de promovare a schimburilor și a dezvoltării sistemelor de educație și formare și a muncii în rândul tinerilor.

Erasmus+ este conceput să susțină eforturile țărilor de a folosi în mod eficient potențialul uman și social al Europei, afirmând, totodată, principiul privind învățarea continuă, prin asocierea sprijinului față de învățarea formală, non-formală și informală în domeniile educației, formării și tineretului.

Iată care sunt obiectivele specifice urmărite de programul Erasmus+ în domeniul educației și formării: (1) să îmbunătățească nivelul competențelor și abilităților de bază, cu un accent deosebit pe relevanța acestora pentru piața muncii și contribuția lor la coeziunea societății; (2) să promoveze creșterea calității, excelența în inovare și internaționalizarea la nivelul instituțiilor din domeniul educației și formării profesionale; (3) să promoveze crearea și popularizarea unui sistem european de învățare continuă menit să vină în completarea reformelor politice de la nivel național și să sprijine modernizarea sistemelor educației și formării; (4) să consolideze dimensiunea internațională a educației și formării; (5) să îmbunătățească predarea și învățarea limbilor și să promoveze diversitatea lingvistică a Uniunii și conștientizarea dimensiunii interculturale.

Erasmus+ are obiectivul ambițios de a promova sinergiile și „fertilizarea încrucișată” în cadrul diferitelor sectoare ale educației, formării și tineretului, eliminând barierele artificiale dintre diferitele acțiuni și formate de proiecte, promovând idei noi, atrăgând noi actori din lumea profesională și societatea civilă și stimulând noi forme de cooperare. În sectorul educației, aceste obiective sunt urmărite printr-o serie de acțiuni-cheie. Acțiunea-cheie 1 se concentrează asupra mobilității studenților din învățământul superior și din învățământul profesional și tehnic, precum și a cadrelor didactice din toate sectoarele educației, acțiunea-cheie 2 se axează pe parteneriate, iar acțiunea-cheie 3 sprijină reforma politicilor.

[Propunerea Comisiei](#) privind un program care să succedă ERASMUS + (2021-2027) a fost publicată în mai 2018 ([COM\(2018\)0367](#)). Aceasta propune numirea întregului program pur și simplu „Erasmus”. Arhitectura generală a programului nu s-a schimbat în mod substanțial, același lucru fiind valabil și pentru cele trei „acțiuni-cheie” deja stabilite în cadrul programului Erasmus+. Cu toate acestea, Comisia propune dublarea bugetului la 30 miliarde EUR, în comparație cu perioada de programare 2014-2020.

ROLUL PARLAMENTULUI EUROPEAN

Parlamentul a sprijinit întotdeauna cooperarea strânsă dintre statele membre în domeniile educației și formării profesionale și lărgirea dimensiunii europene a politicilor educaționale din statele membre. Parlamentul participă activ în cadrul ciclului de elaborare a politicilor legate de ET 2020 și răspunde rapoartelor elaborate în acest cadru, de exemplu prin [Rezoluția sa din 23 iunie 2016 referitoare la măsurile întreprinse](#)

[ca urmare a cadrului strategic pentru cooperarea europeană în domeniul educației și formării profesionale \(ET 2020\).](#)

A. „Erasmus”

Parlamentul a contribuit la asigurarea unei creșteri a resurselor bugetare disponibile pentru Erasmus+. La 12 aprilie 2016, Parlamentul a adoptat, de asemenea, o Rezoluție referitoare la Erasmus+ și alte instrumente de promovare a mobilității în cadrul învățământului profesional și tehnic^[2]. În această rezoluție, Parlamentul le solicită Comisiei, statelor membre și organismelor publice de ocupare a forței de muncă să facă cunoscute programul Erasmus+ și alte instrumente menite să promoveze mobilitatea în domeniul VET, în special în rândul IMM-urilor. În [rezoluția sa din 14 septembrie 2017](#), Parlamentul a recunoscut impactul extrem de pozitiv al programului Erasmus+. Parlamentul a subliniat faptul că noul program ar trebui să fie mai deschis și mai accesibil și a atras atenția asupra dificultăților legate de recunoașterea creditelor din Sistemul European de Transfer și Acumulare al Creditelor (ECTS). El a solicitat crearea unei legitimații electronice europene de student, pentru a le oferi studenților acces la servicii în întreaga Europă. Deputații au subliniat importanța promovării cetățeniei active, a educației civice și a identității europene prin intermediul programului.

Pentru următoarea generație a programului Erasmus+, Parlamentul a propus triplarea bugetului la 41 de miliarde EUR, pentru a permite participarea unui număr mai mare de studenți și o mai mare incluziune. Schimburile în sectorul învățământului profesional, în special în regiunile de frontieră, vor constitui și ele o prioritate a noului program și vor beneficia de un buget sporit.

B. Educația și ocuparea forței de muncă

Comisia pentru cultură și educație (CULT) și Comisia pentru ocuparea forței de muncă și afaceri sociale (EMPL) au elaborat un raport comun din proprie inițiativă referitor la comunicarea Comisiei privind „Noua agendă pentru competențe în Europa”. Rezoluția a fost adoptată de Parlament [la 14 septembrie 2017](#). Parlamentul a susținut o abordare holistică a educației și dezvoltării competențelor, invitând statele membre să nu se concentreze doar asupra capacităților de inserție profesională, ci și asupra competențelor care sunt utile societății. Alte aspecte menționate au fost o abordare mai cuprinzătoare a perfecționării competențelor migranților, investițiile în educația și îngrijirea copiilor preșcolari, promovarea oportunităților de învățare pe tot parcursul vieții, rolul esențial al învățării non-formale și informale, precum și promovarea competențelor digitale, a științei, tehnologiei, ingineriei și matematicii (STIM) și a competențelor antreprenoriale.

CULT și EMPL au elaborat în comun un raport legislativ referitor la propunerea Comisiei privind actualizarea cadrului Europass. Noul cadru Europass a fost adoptat la 18 aprilie 2018 prin [Decizia \(UE\) 2018/646](#) a Parlamentului European și a Consiliului.

C. Alte domenii specifice

Parlamentul are un interes deosebit și în privința comunicărilor Comisiei care vizează domenii specifice ale educației și formării profesionale. Exemple în acest sens sunt rezoluțiile Parlamentului din [22 octombrie 2013 referitoare la regândirea educației](#),

[2]JO C 58, 15.2.2018, p. 65.

din 15 aprilie 2014 referitoare la noile tehnologii și resursele educaționale deschise, din 8 septembrie 2015 referitoare la promovarea antreprenoriatului în rândul tinerilor prin educație și formare, din 12 septembrie 2017 referitoare la învățământul superior complementar și la distanță ca parte a strategiei europene de învățare pe tot parcursul vieții și din 12 iunie 2018 referitoare la modernizarea educației în UE.

Pierre Hériard
05/2019

